

Nr 394.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 18 § 1, 10, 11, 45 och 53 punkterna i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909 m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 18 § 1, 10, 11, 45 och 53 punkterna i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909 och

2) lag om ändrad lydelse av 30 § 1, 7, 10, 11, 22, 34, 37, 42, 43, 45, 48, 49, 53, 55 och 56 punkterna i den av 1919 års lagtima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen.

GUSTAF.

Östen Undén.

Förslag till Lag

om ändrad lydelse av 18 § 1, 10, 11, 45 och 53 punkterna i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909.

Häri genom förordnas, att 18 § 1, 10, 11, 45 och 53 punkterna i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909 skola erhålla följande ändrade lydelse:

1. Stockholms stads första valkrets, innefattande Nikolai, Kungsholms, Bromma, Maria, Katarina, Sofia och Brännkyrka territoriella församlingar;

10. Östergötlands läns södra valkrets, innefattande Dals, Bobergs, Lysings, Göstrings, Vifolka, Valkebo, Gullbergs, Åkerbo, Bankekind, Hanekinds, Kinda och Ydre härad samt städerna Vadstena, Skenninge och Mjölby;

11. Jönköpings läns östra valkrets, innefattande Norra Vedbo, Södra Vedbo, Östra och Västra härad samt städerna Eksjö, Tranås och Vetlanda;

45. Gästriklands valkrets, innefattande Gästriklands östra domsagas och Gästriklands västra domsagas tingslag samt Gävle stad;

53. Västerbottens läns södra valkrets, innefattande Umeå domsagas, Nordmalings och Bjurholms, Degerfors, Lycksele lappmarks och Åsele lappmarks tingslag samt Umeå stad.

Denna lag träder i kraft beträffande 1, 10 och 11 punkterna dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling, men beträffande 45 och 53 punkterna den 1 januari 1921.

Förslag till Lag

om ändrad lydelse av 30 § 1, 7, 10, 11, 22, 34, 37, 42, 43, 45, 48, 49, 53, 55 och 56 punkterna i den av 1919 års lagtima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen.

Härigenom förordnas, att 30 § 1, 7, 10, 11, 22, 34, 37, 42, 43, 45, 48, 49, 53, 55 och 56 punkterna i den av 1919 års lagtima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

1. Stockholms stads första valkrets, innefattande Nikolai, Kungsholms, Bromma, Maria, Katarina, Sofia och Brännkyrka territoriella församlingar;

7. Södermanlands läns södra valkrets, innefattande Oppunda, Viltättinge, Jönåkers, Rönö, Hölebo och Daga härad samt städerna Nyköping, Trosa och Katrineholm;

10. Östergötlands läns södra valkrets, innefattande Dals, Bobergs, Lysings, Göstrings, Vifolka, Valkebo, Gullbergs, Åkerbo, Bankekinds, Hanekinds, Kinda och Ydre härad samt städerna Vadstena, Skenninge och Mjölby;

11. Jönköpings läns östra valkrets, innefattande Norra Vedbo, Södra Vedbo, Östra och Västra härad samt städerna Eksjö, Tranås och Vetlanda;

22. Malmöhus läns mellersta valkrets, innefattande Harjagers, Frosta, Färs, Torna och Bara härad samt Eslövs stad;

34. Skaraborgs läns södra valkrets, innefattande Åse, Viste, Barne, Laske, Kållands, Skånings, Vilske, Gudhems, Vartofta och Frökinds härad samt städerna Skara, Falköping och Tidaholm;

37. Värmlands läns västra valkrets, innefattande Grums, Gillbergs, Näs, Nordmarks och Jösse härad samt Arvika stad;

42. Kopparbergs läns östra valkrets, innefattande Folkare härad, Hedemora tingslag och Falu domsagas norra tingslag ävensom städerna Falun, Hedemora, Säter och Avesta;

43. Kopparbergs läns västra valkrets, innefattande Falu domsagas södra, Västerbergslags samt Näs och Malungs tingslag ävensom Ludvika stad;

45. Gästriklands valkrets, innefattande Gästriklands östra domsagas och Gästriklands västra domsagas tingslag samt Gävle stad;

48. Medelpads valkrets, innefattande Medelpads västra domsagas, Njurunda, Sköns, Indals och Ljustorps tingslag samt Sundsvalls stad;

49. Ångermanlands södra valkrets, innefattande Säbrå, Stigsjö, Viksjö, Häggdångers, Gudmundrå, Högsjö och Hemsjö kommuner, Boteå, Sollefteå, Ramsele och Resele samt Fjällsjö tingslag ävensom städerna Härnösand och Sollefteå;

53. Västerbottens läns södra valkrets, innefattande Umeå domsagas, Nordmalings och Bjurholms, Degerfors, Lycksele lappmarks och Åsele lappmarks tingslag samt Umeå stad;

55. Norrbottens läns södra valkrets, innefattande Piteå, Ålvsby, Arvidsjaur lappmarks, Arjeplogs lappmarks, Nederluleå, Överluleå samt Jockmocks lappmarks tingslag ävensom städerna Piteå, Luleå och Boden;

56. Norrbottens läns norra valkrets, innefattande Råneå, Neder-Kalix, Över-Kalix, Gällivare lappmarks, Jukkasjärvi lappmarks, Karesuando lappmarks, Pajala, Korpilombolo och Torneå tingslag.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Undén anförde:

»Genom kungl. brev den 10 juni 1912 har Kungl. Maj:t förordnat, att den del av Katarina församling i Stockholm, som begränsas av Stadsgården, Hammarby sjö, Götgatan, Ringvägen och Renstjernasgatan skulle å tid, som framdeles skulle bestämmas, avskiljas från församlingen för att under namn av Sofia församling bilda eget gäll. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 16 februari 1917 förklarat, att hinder ej mötte, att förutnämnda beslut den 10 juni 1912 finge gå i verkställighet den 1 maj 1917.

Enligt gällande lydelse av 18 § 1 punkten i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909, avseende Stockholms stads första valkrets, omfattar denna krets bland annat Katarina församling. Då Sofia församling såsom ovan nämnts utbrutits ur Katarina församling, torde Sofia församling böra särskilt nämnas såsom beståndsdel av valkretsen.

Då i 18 § av lagen om val till riksdagen angivits, av vilka administrativa eller judiciella områden särskilda valkretsar för val till andra kammaren bestå, har uppräknningen skett på det sätt, att man vid nya städers tillkomst ansett sig böra vidtaga sådan ändring i lagen, att de nya städerna bliva såsom beståndsdelar av vederbörande valkretsar nämnda jämte de härad eller andra dylika områden, till vilka de förut hört.

Vid ingången av innevarande år hava två samhällen kommit i åtnjutande av stadsrättigheter, dock utan egen jurisdiktion, nämligen Mjölby socken med Mjölby municipalsamhälle samt Vetlanda köping enligt särskilda resolutioner den 31 december 1919.

Dessa städers områden hava intill årsskiftet hört Mjölby till Vifolka härad, som ingår i Östergötlands läns södra valkrets, och Vetlanda till Östra härad, som ingår i Jönköpings läns östra valkrets.

Uppkomsten av nämnda städer lärer alltså påkalla ändring i 10 och 11 punkterna av 18 § vallagen.

I proposition den 5 mars 1920 nr 334 angående partiell löneroglering för häradshövdingarna m. m. har Eders Kungl. Maj:t bland annat äskat medel för möjliggörande av delning ej mindre av Gästriklands domsaga sålunda, att domsagans östra tingslag jämte Österfärnebo socken av västra tingslaget skulle bilda en domsaga, benämnd Gästriklands östra domsaga, och västra tingslaget utom nyssnämnda socken skulle bilda en domsaga, kallad Gästriklands västra domsaga, än även av Västerbottens södra domsaga sålunda, att Umeå tingslag med undantag av en del av Hörnefors socken, som nu hörde till detta tingslag, skulle bilda en domsaga, benämnd Umeå domsaga, samt den återstående delen av domsagan skulle bilda en domsaga med bibehållande av den nuvarande domsagans namn.

För närvarande tillhör Gästriklands östra och västra tingslag Gästriklands valkrets samt Västerbottens södra domsagas nuvarande tingslag Västerbottens läns södra valkrets.

Därest förberörda proposition i nu nämnda del vinner riksdagens bifall samt med anledning härav nämnda domsagor komma att delas på föreslaget sätt, torde härav betingad jämkning i benämningarna å tingslagen i berörda två valkretsar böra vidtagas i 45 och 53 punkterna i § 18 i vallagen.

1919 års lagtima riksdag har dels såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit förslag till ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19, 21 och 24 riksdagsordningen och till övergångsstadgande däri, dels ock, under förutsättning att ändring av riksdagsordningen i över-

ensstämmelse med sistnämnda förslag bleve av riksdagen i grundlagsenlig ordning beslutad och av Eders Kungl. Maj:t gillad, för sin del antagit ny lag om val till riksdagen.

I 30 § i den nya vallagen uppräknas de valkretsar, i vilka riket skall indelas för valen till andra kammaren, vilken paragraf till sitt innehåll överensstämmer med 18 § i 1909 års vallag. Med hänsyn till vad förut anförts beträffande föreslagna ändringar av 1, 10, 11, 45 och 53 punkterna av 18 § i 1909 års vallag, torde motsvarande ändringar böra vidtagas i 30 § av den nya vallagen.

Därjämte hava i sistnämnda lag benämningarna å de beståndsdelar, varav varje valkrets skall bestå, i vissa fall ej angivits i full överensstämmelse med vad som för närvarande gäller, i det att dels följande under senare åren tillkomna städer ej upptagits såsom beståndsdelar av den valkrets, vartill respektive stad hör, nämligen städerna Katrineholm, Tranås, Eslöv, Tidaholm, Arvika, Avesta, Ludvika och Boden, dels ock Medelpads valkrets och Norrbottens läns norra valkrets angivits omfatta, den förra bland annat Medelpads västra domsaga i stället för Medelpads västra domsagas tingslag samt den senare Övertorneå och Nedertorneå tingslag i stället för de numera till ett tingslag under benämningen Torneå tingslag sammanslagna tingslagen.

I enlighet med vad jag nu anført har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag dels till *lag om ändrad lydelse av 18 § 1, 10, 11, 45 och 53 punkterna i lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909* och dels förslag till *lag om ändrad lydelse av 30 § 1, 7, 10, 11, 22, 34, 37, 42, 43, 45, 48, 49, 53, 55 och 56 punkterna i den av 1919 års lagtima riksdag villkorligt antagna nya lagen om val till riksdagen.*»

Föredraganden uppläste härefter ifrågavarande förslag samt hemställde, att desamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till vad föredraganden sålunda hemställt täcktes, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Stenlund.